

De Heraut

van de

Bereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1861 (Staatsblad No. 124.)

Zondag 1 September 1907. No. 1548.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f .10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. Advertentie: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elk regel meer f .30. Aanvragen en vermelding van liefdegaven f .13 per regel.

„Heengaan zonder begeerd te zijn“.

En hij ging heenen zonder begeerd te zijn, en zij begroeven hem in de stad Davids, maar niet in de graven der koningen. 2 Kron. 21: 20.

In het „zoeken naar het verlorene“, als de vrouw niet rusten kan, eer zij den verloren penning terugvindt, spreekt hartstocht, en gelijke hartstocht spreekt in de overspanning van een roerenden, pas ingeslagen route.

In een rouw, die zoolang de wonde van het hart nog bloeit, er niet in kan komen, dat het heengaan van wie men zo lief had, voor altoos is. En nu, volend wat in dat bitter verlies teloor ging, eerst de hand nog uitstrekt om het verlorene terug te grijpen, en daarom niet tot rust kan komen, eer het in al zijn bangheid is besef en doorleefd, dat hij het graf dat zich opende en toesloot, zelfs de troost die in het zoeken naar het verlorene schuilt, ons door Gods bestel is ontzegd.

En toch, al kan zelfs bij rouw in zulk een hartstocht gezondigd worden, er ligt in zulk een rouw iets schoons. Ge ziet een band tusschen twee harten verscheuren, maar ge ziet ook, dat wie bleef minnen kon, en dat wie heen ging was begeerd.

Er is ook rouwbezoek, en er is ook meer dan één begrafenis, waarbij ge een aanblijft voelt opkomen tegen het menschelek hart. Nog wel in allerijl het rouwkleed aangelegd en het lulk achter de vensters gesloten, maar geen traan in het oog, geen trek van smart op het gelaat. Koude ondoelbaarheid. Een minder onder de huisgenooten. Maar geen leemte gevoeld, geen gemis dat iets van binnen doet bloeden. Straks zelfs meer dan één teeken, waardoor het vermoeden opkomt, dat het heengaan een verlichting aanbracht, dat verlies.

Dit kan liggen aan hen die achterbleven, door hun gemis aan liefde, door hun onwil om het gezag der ouders te eeren, of door hun azen op de erfenis; maar 't kan ook liggen aan wie heenging.

Als zelfucht, bittere zin, kwaad humeur of ondank het bijzijn van den heengegangene steeds meer tot een last deed worden, en niemand iets aan hem had of niemand iets van hem genoot. Vooral, zoo dit niet eerst opkwam bij krankheid of door degebreken van den ouden dag, maar als het jaar in jaar uit zoo geweest, en zoo blijft, dat men onwillig was van hem als van den vijgeboom vroeg: Waartoe beslaat hij onnut zijn plaats?

Dat duurde en duurde, en de tijd van dit duren scheen zoo lang. Heel het gezin leed er onder. Wat men ook deed, het bleef zoo. En als dan eindelijk de ure komt, dat zulk een heengaan naar zijn eeuwige huis, dan kan er wel, voor het oog der wereld, een betamelijke stilheid, en zelfs in het hart, omdat hij toch een van het gezin was, een pijnlijke gewaarwording, ook om zijn eigen zaligheid zijn, maar een rouw die het hart doet bloeden, neen, die is er bij zulk heengaan niet.

Zoo staat het tot zijn noot uit te wisschen maad dan ook van Joram, destijds koning van Juda, die volksgezin van Juda, beschreef. Hij stierf aan boze krankheid, en zelfs bij zijn begrafenis bewees zijn volk hem slechts halve eere. En als kort summier van heel zijn leven staat er dan dit bittere woord geboekt: Hij ging heen zonder begeerd te zijn. En sinds is dat harde woord over Joram het somber grinschrift gebleven voor een ieder, die ook onder ons, die geleefd heeft, geleefd heeft jarenlang, maar zonder dat de kring waarin hij zich bewoog, aan zijn leven iets bememwaard gehad heeft.

Maar toch, dat tijdelijk opgenomen worden in een kring en weer uit dien kring heengaan, is altemaal nog slechts een flauwe afschaduwing van wat op het spel staat, als heel ons leven in de weegschaal wordt geworpen, en het aankomt op dat laatste heengaan, ons heengaan uit heel onzen levenskring op aarde, om straks te verschijnen voor het aangezicht van onzen God.

Van het oordeel dat hooger Rechter dan vellen zal, gewagen we nu niet. Van dat oordeel weet de wereld niet. Alleen zelf kan men hiervan een voorvoel hebben in zijn consciëntie.

Maar bij ons sterven is er ook een oordeel, dat uitgaat van den geheelen levenskring, waarin we ons de jaren onzes levens bewogen hebben.

En zeker, dat oordeel wordt geveld naar den toon waarin de tooneeuenden in zulk een kring het inzetten. En dikwijls keert dit oordeel zich dan tegen den doode, alleen omdat hij uit heilige overtuiging voorstond, wat men in zijn omgeving niet durfde kon. Maar, als 't wel is, heeft een ieder die

heengaat uit zijn levenskring, toch ook in dien levenskring harten veroverd, overtuigen gewonnen, sympathieën aangekweekt, en zelfs principieel tegenstanders eeren gemeenlijk bij 't graf meer, dan ze in de hitte van den strijd aan dorsten.

En ook afgezien van dat uitgesproken oordeel, is er bij het graf toch nog een andere toon, de toon van het onmiddellijk besef, of men voelt, in hem die heenging, iets verloren te hebben, in zijn heengaan iets te zullen missen, armer te zijn geworden doordat men iets zich ontnomen ziet, wat men in dien man, in die vrouw bezat.

Dat zal en kan bij enkelen gevoeld worden in zeer breeden kring, soms over heel een land, of over een stad. Maar dat hoeft niet. Een ieder, waartoe wordt hier afgemeten naar den kring waarin God hem geplaatst had. Soms alleen in zijn gezin, in zijn familie, in zijn werkring, in zijn kerk.

De grootte of de kleinste van den kring waarin ge u beweegt, doet er niet toe. De vraag is maar, of uw leven een wezenlijke vrucht afwierp voor dien kring, die u als uw eigen omgeving was aangewezen. Of ge voor iets, of voor niets geleefd hebt. Of men u weg kan denken zonder dat er iets verandert, of dat er met u weg te denken, een zegen zou te niet gaan, dien ge werken mocht. In de balans uw leven, heel uw leven in de één weegschaal, en in de andere niets dan het één maatgewicht met het merk: was hij een blijvende zegen voor zijn kring.

En als het dan, na een lang leven, bij uw sterven uitkomt, dat uw leven doelloos is geweest, dat er geen vrucht op den alker gerijpt is, dat ge geen enkel gouden spoor achterliet, en dat het tenslotte uitloopt op een heengaan zonder begeerd te zijn, hoe bang is dan het vonnis over uw leven, dat ge van deze aarde in de eeuwigheid meedraagt.

Het is dan de ernst die in uw leven ontbrak. Gemis aan het ernstig besef, dat ge hier op aarde met een doel waart geplaatst, dat ge hier een taak te volbrengen hadt, dat er een kled was dat door uw vingers alleen kon worden afgeweven. Een gedachteloos van dag in dag glijden, zonder keer op keer heel uw leven te overzien, en u zelve van dat leven rekenschap te geven.

Staat dit nu hopeloos, indien ge eierlijk-ge betuigen moet: „Als ik nu sterven moest, zou ook ik heengaan zonder begeerd te zijn“?

Neen, hopeloos niet, mits ge u met verdudden ernst van nu af aangrijpt, want de dagen zijn voortuort kort, en ge weet niet in wat ure de dood u achterhalen zal. Maar met Gods hulp, ja, dan kunt ge den sinaad, die anders op uw graf zou rusten, wel waarlijk nog uitwisschen, en het kan nog een heengaan worden, zóó dat men verve boven uw heengaan nu blijven zou hebben begeerd.

Staat dit nu hopeloos, indien ge eierlijk-ge betuigen moet: „Als ik nu sterven moest, zou ook ik heengaan zonder begeerd te zijn“?

Neen, hopeloos niet, mits ge u met verdudden ernst van nu af aangrijpt, want de dagen zijn voortuort kort, en ge weet niet in wat ure de dood u achterhalen zal. Maar met Gods hulp, ja, dan kunt ge den sinaad, die anders op uw graf zou rusten, wel waarlijk nog uitwisschen, en het kan nog een heengaan worden, zóó dat men verve boven uw heengaan nu blijven zou hebben begeerd.

Maar toch, dat tijdelijk opgenomen worden in een kring en weer uit dien kring heengaan, is altemaal nog slechts een flauwe afschaduwing van wat op het spel staat, als heel ons leven in de weegschaal wordt geworpen, en het aankomt op dat laatste heengaan, ons heengaan uit heel onzen levenskring op aarde, om straks te verschijnen voor het aangezicht van onzen God.

Van het oordeel dat hooger Rechter dan vellen zal, gewagen we nu niet. Van dat oordeel weet de wereld niet. Alleen zelf kan men hiervan een voorvoel hebben in zijn consciëntie.

Maar bij ons sterven is er ook een oordeel, dat uitgaat van den geheelen levenskring, waarin we ons de jaren onzes levens bewogen hebben.

En zeker, dat oordeel wordt geveld naar den toon waarin de tooneeuenden in zulk een kring het inzetten. En dikwijls keert dit oordeel zich dan tegen den doode, alleen omdat hij uit heilige overtuiging voorstond, wat men in zijn omgeving niet durfde kon. Maar, als 't wel is, heeft een ieder die

heengaat uit zijn levenskring, toch ook in dien levenskring harten veroverd, overtuigen gewonnen, sympathieën aangekweekt, en zelfs principieel tegenstanders eeren gemeenlijk bij 't graf meer, dan ze in de hitte van den strijd aan dorsten.

En ook afgezien van dat uitgesproken oordeel, is er bij het graf toch nog een andere toon, de toon van het onmiddellijk besef, of men voelt, in hem die heenging, iets verloren te hebben, in zijn heengaan iets te zullen missen, armer te zijn geworden doordat men iets zich ontnomen ziet, wat men in dien man, in die vrouw bezat.

Dat zal en kan bij enkelen gevoeld worden in zeer breeden kring, soms over heel een land, of over een stad. Maar dat hoeft niet. Een ieder, waartoe wordt hier afgemeten naar den kring waarin God hem geplaatst had. Soms alleen in zijn gezin, in zijn familie, in zijn werkring, in zijn kerk.

De grootte of de kleinste van den kring waarin ge u beweegt, doet er niet toe. De vraag is maar, of uw leven een wezenlijke vrucht afwierp voor dien kring, die u als uw eigen omgeving was aangewezen. Of ge voor iets, of voor niets geleefd hebt. Of men u weg kan denken zonder dat er iets verandert, of dat er met u weg te denken, een zegen zou te niet gaan, dien ge werken mocht. In de balans uw leven, heel uw leven in de één weegschaal, en in de andere niets dan het één maatgewicht met het merk: was hij een blijvende zegen voor zijn kring.

En als het dan, na een lang leven, bij uw sterven uitkomt, dat uw leven doelloos is geweest, dat er geen vrucht op den alker gerijpt is, dat ge geen enkel gouden spoor achterliet, en dat het tenslotte uitloopt op een heengaan zonder begeerd te zijn, hoe bang is dan het vonnis over uw leven, dat ge van deze aarde in de eeuwigheid meedraagt.

Het is dan de ernst die in uw leven ontbrak. Gemis aan het ernstig besef, dat ge hier op aarde met een doel waart geplaatst, dat ge hier een taak te volbrengen hadt, dat er een kled was dat door uw vingers alleen kon worden afgeweven. Een gedachteloos van dag in dag glijden, zonder keer op keer heel uw leven te overzien, en u zelve van dat leven rekenschap te geven.

Staat dit nu hopeloos, indien ge eierlijk-ge betuigen moet: „Als ik nu sterven moest, zou ook ik heengaan zonder begeerd te zijn“?

Neen, hopeloos niet, mits ge u met verdudden ernst van nu af aangrijpt, want de dagen zijn voortuort kort, en ge weet niet in wat ure de dood u achterhalen zal. Maar met Gods hulp, ja, dan kunt ge den sinaad, die anders op uw graf zou rusten, wel waarlijk nog uitwisschen, en het kan nog een heengaan worden, zóó dat men verve boven uw heengaan nu blijven zou hebben begeerd.

Staat dit nu hopeloos, indien ge eierlijk-ge betuigen moet: „Als ik nu sterven moest, zou ook ik heengaan zonder begeerd te zijn“?

Neen, hopeloos niet, mits ge u met verdudden ernst van nu af aangrijpt, want de dagen zijn voortuort kort, en ge weet niet in wat ure de dood u achterhalen zal. Maar met Gods hulp, ja, dan kunt ge den sinaad, die anders op uw graf zou rusten, wel waarlijk nog uitwisschen, en het kan nog een heengaan worden, zóó dat men verve boven uw heengaan nu blijven zou hebben begeerd.

Maar toch, dat tijdelijk opgenomen worden in een kring en weer uit dien kring heengaan, is altemaal nog slechts een flauwe afschaduwing van wat op het spel staat, als heel ons leven in de weegschaal wordt geworpen, en het aankomt op dat laatste heengaan, ons heengaan uit heel onzen levenskring op aarde, om straks te verschijnen voor het aangezicht van onzen God.

Van het oordeel dat hooger Rechter dan vellen zal, gewagen we nu niet. Van dat oordeel weet de wereld niet. Alleen zelf kan men hiervan een voorvoel hebben in zijn consciëntie.

Maar bij ons sterven is er ook een oordeel, dat uitgaat van den geheelen levenskring, waarin we ons de jaren onzes levens bewogen hebben.

Zij oordeelde met eenparigheid van stemmen, dat niet alleen de vaststaande tractamenten en pensioenen moesten worden uitgekeerd, maar ook dat de Kerken van Batavia en Soerabaja moesten gesteund om staande te kunnen blijven; dat het Petronella Hospitaal de subsidie uit de Generale Kas nog onmogelijk kon missen; dat de school van Br. Horstman den steun der Kerken niet alleen waard was, maar ook dringend behoefde; en dat met de Keuchenius-School noodzakelijk op den ingeslagen weg moest worden voortgegaan.

Zij overzag echter wel, dat de gewone inkomsten der Generale Kas niet toereikend zouden zijn om al deze uitgaven te dekken. Te meer omdat de bijdrage voor de ramp op Soemba; de vergoeding der uitsendingskosten van Ds. Van Dijk, die de plaats van Ds. Bakker zou innemen en de kosten van voorbereiding, uitrusting en overtocht van Br. D. Koelewijn een uitgave voor eens van meer dan f 12,000 vroeg.

Daarom droeg de Synode ons op, des noodig tweemaal een extra collecte van de Kerken te vragen, terwijl zij tevens vrijheid gaf om, als het moest, eensom te leenen tot ten hoogste f 10,000.

De eerste van deze twee collecten werd van u gevraagd in October 1905. Thans zien we ons gedrongen de tweede collecte van de Kerken te verzoeken.

De Generale Kas verkeert in den uitersten nood.

Om de zaken loopende te houden, moest reeds meer dan f 9000 worden geleend. Einde Juni van dit jaar liep het te kort reeds boven deze som.

De Generale Kas roept dus om steun — om krachtigen steun — om steun van alle Kerken. Met allen aandrang komen wij dan ook tot u om u ernstig te vragen:

Houdt spoedig een collecte voor de Generale Kas der Zending.

Vrijmoedig vragen we dit.

Voor eerst omdat we weten, dat het werk der Zending in het hart onzer Kerken leeft.

Gij hebt met ons de Zending lief, omdat zij het werk des Heeren is, waardoor Hij zijn Naam niddagen wil onder de volken, die nog leven in duisternis en schaduw des doods.

Gij gevoelt met ons, dat het onze eere en ons voorrecht is, en misdien onre dure roeping om den Heere in dat werk te dienen.

Gij verstaat het als wij, dat onder die Javanen en Soembaezers onze broeders en zusters schuilen die met ons door Gods eenwig erbarmen bemind en door het bloed des Lams zijn gekocht, maar die nog daar voortleven in duisternis nacht.

En daarom kan het u niet verdrieten, als voor den arbeid der Zending niet alleen uw gebed maar ook uw gave gevraagd wordt.

Bovendien, de arbeid waarvoor wij deze collecte vragen, is niet onze zaak. 't Is de zaak van alle Kerken te samen; dus uw eigen zaak.

Wij kloppen bij u aan voor den gemeenschappelijken Zendingarbeid.

De Kerken van Batavia en Soerabaja zijn zusterkerken, bij wier bestaan en bloei uwe Zending — heel de Zending onzer Kerken — het hoogste belang heeft.

Het hospitaal te Jogja werkt niet alleen voor Jogja, maar is van onberekenbare waarde voor de Zending op geheel Midden Java.

De Keuchenius-school is uw eigen school, die voor heel onze Zending de zoo volstrekt onmisbare helpers vormt. Moest deze school gesloten worden, dan zou men wel bijna met alle Zendingwerk op Java kunnen ophouden.

Voorts willen we opmerken, dat uit de Generale Kas niets is betaald, dan waartoe de Generale Synode uitdrukkelijk last gaf. De uitgaven zijn beperkt tot het strikt noodzakelijke. Zelfs zeer noodige dingen zijn achterwege gelaten.

Daarom doen we met alle vrijmoedigheid een beroep op de liefde der Kerken.

Reeds zouden we eer bij u hebben aangeklopt, opdat het te kort in de kas niet zoo hoog ware geworden. Maar er moest — naar het besluit der Synode — minstens een jaar verloop tusschen de eerste en de tweede collecte. Ook wilden we met deze collecte niet komen kort voor of na Pinksteren, omdat de meeste Kerken dan voor „eigen Zending“ een collecte houden. Bovendien hoopten we nog dat een legaat, waarvan de waarde wellicht meer dan f 10,000 beloopt en waarop reeds onderscheidene jaren uitsicht bestaat, eindelijk ter beschikking van de Zending zou komen; wat echter niet is geschied, wijl de zaak nog niet is beslist.

Thans mogen we niet langer wachten met het verzoek om de tweede extra-collecte.

Iedien de Kerken niet spoedig en krachtig steun bieden, dan kunnen we niet voort; dan zou de Keuchenius-school moeten worden gesloten;

dan zou het Petronellahospitaal misschien zijn zoo geseend werk ten deele moeten staken; dan zou de dienaar van Soerabaja's Kerk moeten worden teruggeroepen; dan zou Batavia aan zich zelf moeten worden overgelaten, wat wellicht de ondergang van deze Kerk zou zijn.

Maar dat wij immers geen enkele Kerk? En daarom verwachten we dat alle Kerken nu eens spoedig een flinke collecte zenden.

De inkomsten der Generale Kas nemen gestaag af, terwijl hare uitgaven onmogelijk kunnen worden vermindert.

We weten, gelukkig, dat die vermindering van inkomsten niet is te wijten aan mindere belangstelling voor de Zending. Integendeel. Bijna alle Kerken zijn tot „eigen Zending“ gekomen en brengen veel daarvoor bijeen.

Maar daarbij wordt de Generale Kas te veel vergeten, zoodat hare inkomsten steeds dalen. En de uitgaven kunnen later wellicht, maar thans nog onmogelijk verminderd worden. Laten de Kerken derhalve de Generale Kas toch niet vergeten!

En nu denke toch niemand, dat er voor de Zending te veel gedaan wordt of te veel voor haar wordt gevraagd. 't Is zoo — de laatste jaren is in onze Kerken de arbeid der Zending meer dan verdubbeld. En daarvoor mogen wij onzen God danken.

Maar, als men eens vergelijkt, wat onze Kerken bijeenbrengen met wat b.v. de Kerken in Engeland en Amerika doen, dan maken wij waarlijk geen schitterend figuur.

Gemiddeld genomen geven de leden onzer Kerken in een geheel jaar nog geen kwartje voor de Zending. Is dat al te veel? En dat voor de Zending? En was het nog maar zooveel! Maar 't is nog aanmerkelijk minder.

Iaat men dus niet zeggen dat er voor de Zending te veel gevraagd wordt.

We vertrouwen dan ook, dat gij nu spoedig dit te kort zult helpen dekken.

De Heere heeft voor zijn werk ons niet noodig, ook niet ons goud of zilver of koper. Maar Hij vergunt ons Hem te mogen dienen. En Hij heeft den blijmoedigen geveer lief!

Iaat dan onze bede om des Heeren wil gehoor bij u vinden.

Namens de deputaten der Generale Synode voor de Zending.

H. DIJKSTRA.
J. HOEKSTRA.
J. HANIA.
W. BREUKELAAR.

Augustus 1907.

Buitenland

Engeland. Toenadering van de Vereenigde Vrijke kerk en de Staatskerk in Schotland.

Het blijkt, dat alom in de wereld de behoefte zich doet gevoelen dat de kerken haar gescheiden leven zooveel mogelijk opgeven, om in vereeniging met elkander aan den tijdsgeest het hoofd te bieden. Nu kunnen wij dit niet anders dan toejuichen, als men namelijk vereeniging zoekt als er eenheid bestaat in de bijbel en in de kerkenordening.

In Engeland openbaart zich het streven naar eenheid ook in de Staatskerk van Schotland. In Schotland zijn de vrije kerk en de vereenigde Presbyteriaanse kerk van Schotland reeds tot een geheel saamsmolt, al bleef een klein deel der Vrije Schotsche kerk weigeren met die saamsmelting genoegen te nemen. Doch nu is men in de Staatskerk op de gedachte gekomen, om ook toenadering te zoeken tot de Vereenigde Vrije kerk. De algemeene synode zool van de Vrije als van de Staatskerk hebben over deze zaak beraadslaagd. Voorzands aler van een vereeniging wel niet veel komen, doch het is toch een bewijs van sterke toenadering, dat een deputatie der Staatskerk tot de Vrije kerk komt met het voorstel, dat voortaan de predikanten voor het leger en voor de vloot uit beide kerken met gelijke rechten zullen gekozen worden. Daarbij schijnt het niet onmogelijk dat de Theologische Seminariën der vrije kerken met de Theologische faculteiten der Staatsuniversiteiten zullen saamsmelten.

Er zal nog wel heel wat water in de zee loopen, voordat het daartoe komt; ook is het volgens ons nog zeer de vraag, of het in het belang der vrije kerken zijn zal, dat hare Seminariën zullen vereenigd worden met de Theologische faculteiten der Staatsuniversiteit. Maar het is desmetteniettemin verlijdend, dat er toenadering gezocht wordt. En het behoort het ideaal te blijven, dat alle broeders van hetzelfde huis zullen samenwonen.

Zwitserland. Een „volksavond“.

Hoe zeer de kerken door het ongelooft ontredder worden, blijkt wel uit het volgende: Dit jaar kwam de Synode der Staatskerk van Graubündenland te Schulsamen. Voor het eerst werd, uitgaande van deze kerkelijke vergadering, een volksavond georganiseerd. Daarbij sprak W. Steiner te Schulsamen over gezondheidsvraagstukken en volkswelvaart. Veel opzien verwekte de leeraar eener Hoogere Burgerschool te Samaden, die een lezing hield over het thema: „Wat denkt en spreekt het volk over de predikanten“. Daarin beweerde hij, dat de boeren den geestelijken arbeid der predikanten meer moesten waarderen, maar de predikant moest niet strijden voor het onbepaald gelooven van den Bijbel, van wonderen en van kerkelijke leerstellingen. Zulk geloof heeft de natuurwetenschap geheel te niet gedaan. Dat men nog aan dit geloof vasthoudt, heeft tot gevolg dat de menigte van de Kerk vervreemd. Alle kerkelijke vormen moeten geheel wegvallen. Weg met den Doop, het Avondmaal, de Confirmatie, het kerkelijk huwelijk! Alleen de lijfde moet blijven om de menschen aan de vergankelijkheid van het leven te herinneren. Al het andere zijn verouderde, zinloze vormen, een schaal zonder kern, die ons volk gaarne laat varen. Het prediken van een hemel hier op aarde. De predikanten moeten in de prediking rekening houden met de sociale quaestie. Zij moeten lid zijn van armen- en schoolcommissies, volksbibliotheken stichten, en bij gelegenheid de leiding van de brandweer en het bouwen van een huis op zich nemen.“ Wel bleef tegenspraak niet uit, doch het toe-